

PANUN pakinoita

POHJOLAN VOIMA on paitsi sen pelloissa ja metsissä, myös sen maan uumenissa ja sen koskissa ja laajoissa vesissä. Erikaisesti on koko Pohjois-Suomi viime vuosina ikäänkuin uudella tavalla ja entistä merkittävämällä tullut muun Suomen tietoisuuteen vesivoimiensa ansioista.

Kohta seitsemän voimalaitoksen välityksellä jauhaa Oulujoki ja sen kautta tiensä mereen etsivät Kainuun vesistöt sähköä koko tasavallalle. Kemistä on jo kaikille tuttu Isohaara ja sitä tietä Pohjolan Voima. Tämä PV kahdella isolla kirjaimella ansaitsee monessakin tapauksessa oman lukunsa ja tällä kertaa alkeirjoittaneen mielestä olleikin kun sain olla sen vieraana. Tapahtui äskettäin ja tähän voisi vielä lisätä, että tapahtui kaukana. Tuon terveiset Jumiskon korvesta.

Jumisko kyllä jo tunnetaan kautta maan, mutta harva siellä on käynyt, sillä kaukana se on, korvessa. Oulusta lähtevä saa ajaa lähes 400 kilometriä yhteen suuntaan ennen kuin hän on siellä, missä Jumiskojoen vesistöalueen vedet Posion puo-

lelta syöksyvät ihmisen rakentamaan tunneliin, vyöryvät valtavalla paineella vuorten läpi ja luovuttavat ennen kuin virtaavat Kemijärveen voimansa Jumiskon voimalaitokselle. Voimalaitos on sekin vuoren sisällä, korkea »halli», johon mahtuisi monikerroksinen kivitalo. »Vuorenpikon juhlasaliksi» sitä kutsuikin oppaan ja isäntäni, insinööri Jukka Vermas, ja se sopii kuin nakutettu. Autolla ajamme parisataa metriä alaviistoon vaaran sisään ja eteen aukeavassa konehallissa sopii kyllä autoa käännellä. Seuruetta on kertynyt enemmänkin, pääkaupunkinlaisiakin, »Hesan» miehiä. Kierretään, katsellaan, nouseaan ja laskeudutaan. Kaiken keskipisteenä on mahtava turbiini generaattoreineen. Joku tavaa sen kyljestä, että se on valmistettu Genevessä ja toinen jatkaa siitä, että saavat ne siellä Genevessä sentään jotain aikaan. Tuntuvat saavan!

Kahdeksatta kilometriä on ihminen louhinut läpi vuorten tunnelia, jonka läpimitta on 25 m². Piti mahtua kahden kuorma-auton sivuuttamaan raken-

nusvaiheen aikana. Eikö ollenkaan jännittänyt, kun tunnelia kahdesta päästä jystettiin, että sattuvatko kohakkain, kysyy joku insinööri Vermakselta, jonka tiedetään olleen mittaamassa ja täsmäämässä tunnelisuunnitelmaa. Ei tuntunut jännittävää paitsi lopussa hukan. Tosiasiasa voitiin odeta, kun viimeinen väliseinämä murtui, että oli — oliko se nyt teoriassa — jonkun sentin tai millin »laskuvirhe». Meikäläinen maallikkohan ei oikein ymmärrä näitä asioita, nostaa vain hattuaan ja sanoo, että kukaan ei ole niin viisas kuin ihminen.

Totisesti kunrioituksen tuntein katselee vieras erämaan vesitunneleita ja kanavia, erämaan voimalaitosta, joka jauhaa sähköä koko kansalle. Paljon on vielä keskeneräisiä ja alueen vaakunaksi voisi vaikka ottaa kyltin, jossa salaman kuva ja sanat »Varokaa: hengenvaarallista», jota monin paikoin piti kaukaa kaartaa. Ohjaamokin näytti syntyneen ennenkuin rakennus sen ympärille, mutta ohjaamossa, josta nappeja painamalla ja erilaisia mittareita tarkkailemalla mies kerrallaan hoitaa koko voimalaitoksen, siellä ei ollut mitään kesken. Kuvitelkaa: yksi mies! Ilmankos ys-

tävämme Olavi Kitkalainen oli-kin virallisen vihkimäjuhlan jälkeen ja kuunneltuaan toimitusjohtaja Erkki Aallon selostukset tuumannut, että kaikki on hyvin ja suurenmoista, mutta miksikä sitten tämä kaikki touhu työpäikän hankkimiseksi — kahdelle miehelle. Toimitusjohtaja olisi nimittäin sanonut, että pannaan sinne toinenkin mies, ettei se yksi tule hulluksi.

Yö Jumiskolla! Kesäinen yö. Rakovalkea palaa — sisällä. Eräs hyvä ystäväni ja tottunut erämies sanoi minulle, tästä kerroessani, että kaikkea kanssa, rakovalkea sisällä — onpa siinä rakovalkea. Ei niin, ettei olisi uskonut, mutta halveerasi ymmärrettävistä syistä. Niin tehdään kuitenkin Jumiskossa, kun kaukainen vieras saapuu. Olohuoneen alatasanteella on mahtava takka ja siihen tyttö sytyttää illan päälle kelot. Herttainen lämpö tulvauttaa yötänsä ihmetelviä vastaan ja on kuin saunan suoma leppoisuus suonistossa alkaisi uudelleen voimakkaammin kiertää. Saunapa hyvinkin. Sauna on vähän matkan päässä pienellä kunnaalla, ihanesauna, jossa kansan kokemuksesta, mestareiden miettimät ja tekniikan keinot on kaikki käytetty hyväksi. Keittiöstä on sau-

na jo napsautettu lämpiämään, kun jonkun puhelinhälytyksen perusteella oli arvattu, että Vermas ja joku tai joitakin muita on tulossa. Siinä kelpasi kylpeä, vilvoitella ja taas kylpeä. Emännän herkullinen kalapäivällinen siihen päälle, sitten kahvit ja se rakovalkea, sitten suunattua leppoa kuin ensiluokan hotellissa. Sitten taas — saunaan! Tulivat nimittäin ne hesalaiset, vanha urheiluveikko Mr. A. & Knit. Eikähän minua saunaan tarvitse kahdesti käskää. Ei tarvinnut pestäkään sillä kertaa! Kesäyö oli valoisa ja leppoisa, vaikka oli vielä toukokuu. Muistammehan tämän tämänvuotisen toukokuun!

Totisesti muistuu minun mieleeni monasti tuo yö Jumiskon vieraanvaraisessa Vierasmajassa. Se oli henkistä huoltoa kotoisen kiireen ja touhun jälkeen! Puhelin tosin oli, oli senuolesta saunaanakin, josta koreasti soitin saunasoitot kotiväelle, että tallessa ollaan. Mutta häritseekös sellainen puhelin, josta tietää, että sitä pitkin ei kukaan tule ja kysy, että onko se peijakkaan Panu siellä, olisi asiaa!

Keidas erämaassa, niin minä sen ristin. Tulin sieltä kuin uutena ihmisenä.

Niin meno- kuin paluumatkal-

lakin näin Jukka Vermaksen, Pohjois-Suomen Voimaviestin pää, tekemät kaksi lyhytfilmiä, mustavalkoisien ja värifilmien, Kemijokivarresta ja sen maisemista sekä Jumiskonjoen vesistä Posion puolella ja tämän Jumiskon rakentamisesta. Molemmat olivat lajissaan aivan erinomaisia. Niiden ja monien kierrosten ja selostusten avulla myös viisastuin niin valtavasti, että mielestäni hyvällä omallatunnolla saatoin rentoutua kahteenkin saunaan saman illan ja yön aikana. Pohjolan Voima on kyllä oma lukunsa ja sen tähänastisetkin saavutukset juhlat. Kemijokea rakennetaan kuitenkin edelleen ja kun sen vartha ajeli, niin uskoo kyllä insinööri Aallon sanat, jotka juuri samalla matkalla satui sanomista lukemaan, että ei pidä kinastella, kyllä siellä riittää rakentamista niin valtiolle kuin yksityisellekin. Rakennetaan vain sen mukaan kuin hyvä tulee. Vesivoimaa on.

Erämaan rauha lepää Jumiskon ympärillä siellä Kemijärven — Posion korvessa, vettä varastoidaan ja pahan päivän tullen sen annetaan puhua.